

Asigurarea riscurilor financiare și politice

Acest tip de asigurare face parte din sfera asigurărilor de bunuri, fiind generată de cadrul relațiilor economice și financiare care se derulează între agenții economici pe plan intern și, cu deosebire, pe plan internațional, de abilitatea debitorului de a face față sau nu obligațiilor sale la scadența convenită în raport cu creanța creditorului.

Aceste riscuri pot fi structurate în:

1. riscuri comerciale;
2. riscuri generate de forța majoră și provocate de calamități naturale;
3. riscuri politice;
4. riscuri valutare.

1. Riscurile comerciale se pot manifesta atât în tranzacțiile interne, cât și în cele internaționale, și constau în deteriorarea sistemului financiar al cumpărătorului astfel încât acesta ajunge în starea de imposibilitate de plată a sumei datorate la scadență. Uneori, neonorarea obligațiilor de plată poate constitui rea credință din partea cumpărătorului.

2. Riscurile generate de forța majoră și provocate de calamități naturale sunt, în general, imprezvizibile și se manifestă prin fenomene naturale sau cauzate de o forța majoră care pun cumpărătorul în imposibilitate de plată față de furnizor (cutremur, inundații).

3. Riscurile politice constau în evenimentele social-politice, independente de voința și solvabilitatea cumpărătorului, care îl împiedică să-și onoreze obligațiile de plată față de furnizor (război, greve).

Sunt situații când împotriva țării importatorului sunt instituite măsuri cu caracter politic de către terțe țări, cum este cazul embargo-ului.

Riscurile politice pot constitui și de diverse măsuri luate de autoritățile publice ale statului în care se află partenerul, concretizate în efecte ca:

- restrângerea importurilor,
- limitarea transferului valutar,
- sechestrarea sau rechiziționarea unor bunuri aparținând agentului economic asigurat, s.a.

Tot în această categorie se încadrează și cazul neonorării plății la termen de către importatorii publici.

4. Riscurile valutare se manifestă în cazul unor tranzacții comerciale internaționale. Pentru aceasta, în contract se prevede posibilitatea plății în altă valută decât cea luată în vedere la încheierea contractului, deoarece se poate modifica raportul de schimb pe parcursul perioadei dintre momentul încheierii contractului și momentul plății.

Acest tip de riscuri are mai multe forme:

- riscul de schimb valutar;
- riscul creșterii costurilor de fabricație al mărfurilor contractate datorită inflației;
- riscul fluctuației ratei dobânzii (dobânda are tendință de majorare, iar acest lucru este în dezavantajul importatorului, creditorului).

În practică s-au instituit două forme de asigurare specifice riscurilor de import-export:

- I. asigurarea riscurilor financiare;
- II. asigurarea riscurilor politice.

I. Asigurarea riscurilor financiare

Asigurarea riscurilor financiare este o forma de asigurare complexă, putând avea un câmp de manifestare și pe plan intern, dar, în deosebi, se manifestă pe plan internațional.

În sistemul asigurărilor pentru riscurile financiare se disting:

- a. asigurarea creditelor, respectiv:
 - a.1. asigurarea creditelor interne;
 - a.2. asigurarea creditelor de export;
 - a.3. asigurarea ratelor la credite;
 - a.4. asigurarea creditelor pentru investiții;
- b. asigurarea de garanții (de cauțiune);
- c. asigurarea de fidelitate.

a. În cadrul acestor asigurări, un loc deosebit îl ocupă asigurarea creditelor care au drept scop protejarea comercianților și producătorilor împotriva daunelor financiare generate de insolvabilitatea cumpărătorilor.

Primele încercări de asigurare a creditelor s-au făcut în Franța, în 1850, dar prima societate de asigurări specializată, care a procedat la preluarea riscurilor respective, a fost American Credit Indemnity Company - 1893.

Asigurarea de credite este specifică economiei de piață care presupune existența unui sistem de credite dezvoltat.

În țara noastră s-a practicat, înainte de 1989, numai asigurarea de credite de export, dar, în procesul de tranziție, asigurarea de credite s-a amplificat.

a.1. Asigurarea de credite interne

Aceasta se impune în condițiile unei piețe concurențiale, constituind un instrument care facilitează protecția vânzătorului față de riscul de insolvabilitate al debitorului, dar și protecția băncii care a acordat creditul.

Asigurarea de credite se referă la riscurile potențiale în toate etapele procesului de producție și de distribuție.

Polița emisă variază în funcție de legislația și de uzanțele din fiecare țară, putându-se utiliza într-o tranzacție individuală sau într-un flux de afaceri continuu.

O alternativă este polița specială, care asigură un număr de tranzacții, cu unul sau mai mulți cumpărători, stabilite pe o perioadă de 12 luni.

O alta alternativă este polița generală pe cifra de afaceri, pe credit, prin care se asigură toate afacerile realizate pe o perioadă de timp (de regulă 12 luni). Pentru emiterea unei astfel de polițe, societatea de asigurări face investigații în privința agentului economic cu privire la:

- volumul afacerilor în anul anterior;
- volumul creditelor anterioare;
- structura și bonitatea cumpărătorilor;
- volumul creditelor furnizor;
- volumul tranzacțiilor estimate pe perioada de asigurare.

Polița de asigurare de credite interne nu acoperă integral paguba prin intermediul despăgubirilor. Asiguratul suportă până la 20 - 25 % din pierdere, practicându-se sistemul despăgubirilor limitate prin franchisă.

Suma asigurată o poate constitui, după caz:

- cifra de afaceri a asiguratului în perioada de referință;
- volumul tranzacțiilor cu partenerii nominalizați.

În practica țării noastre, asigurarea de credite interne este redusă.

a.2. Asigurarea de credite externe

Contractul de export are ca obiect: livrarea de mărfuri, executarea de lucrări sau prestarea de servicii, cesiunea de licențe și brevete de invenții în favoarea unor cumpărători sau beneficiari străini.

Întrucât, cel mai adesea, părțile contractante convin, prin contract, asupra unui decalaj între momentul livrării și momentul plății, furnizorul acordă cumpărătorului extern un credit comercial și, deci, furnizorul își asumă atât riscul exportatorului pe credit, cât și efectele de trezorerie ale operațiilor de export cu plata la termen.

Acest fapt implică blocarea resurselor financiare ale furnizorului o perioadă de timp, iar deblocarea impune apelul la credite bancare.

Asigurarea creditelor bancare se corelează cu mecanismul formelor pe care le îmbracă creditele la export:

- credit - furnizor;
- credit - cumpărător;
- credit - ajutoare din resurse publice.

Asigurarea creditelor de export acoperă o multitudine de riscuri care, privite prin prisma momentului în care se pot produce, sunt grupate în:

- riscuri premergătoare semnării contractului;
- riscurile ulterioare semnării contractului.

Concurența tot mai puternică pe plan internațional determină agenții economici să lanseze oferte ferme, valabile o anumită perioadă de timp.

Modificarea condițiilor economice, în perioada de valabilitate a ofertei (preț, dobândă, curs valutar), poate genera, pentru exportatori, în cazul încheierii unor contracte comerciale, o serie de pierderi care nu pot fi recuperate de la importatori.

În perioada premergătoare semnării contractului, ofertantul este obligat să depună o cauțiune în favoarea cumpărătorului, care să-i garanteze acestuia că ofertantul va încheia contractul, în condițiile prevăzute în ofertă.

În faza ulterioară încheierii contractului, pot interveni o serie de riscuri:

- specifice intervalului dintre momentul semnării contractului și livrarea bunurilor;
- specifice intervalului dintre momentul livrării bunurilor și încasării contravalorii acestora.

Contractul de asigurare pentru credite la export intră în vigoare, în cazul asigurării creanțelor rezultate din vânzări de bunuri, la data la care s-a efectuat prima livrare de bunuri și drepturile asupra acestora au trecut asupra cumpărătorului extern, iar în cazul asigurării creanțelor rezultate din prestări de servicii, la data la care a început prestarea.

Răspunderea asigurătorului încetează la data ultimei scadențe a creditului acordat, dacă acesta a fost complet rambursat, în condițiile nerambursării creditului ca urmare a producerii unor riscuri excluse de asigurare, o dată cu plata despăgubirilor de către asigurător și în cazul denunțării sau rezilierii contractului de asigurare.

Cele mai uzuale excluderi ale unui astfel de tip de poliță se referă la:

- reclamații pentru livrări de bunuri sau prestări de servicii necorespunzătoare;
- penalități sau orice alte pierderi în legătură cu nerespectarea obligațiilor contractuale;
- amenzi de orice fel;
- pierderi din diferențe de curs valutar;
- pierderi rezultate ca urmare a producerii unor riscuri politice;

- pierderi provocate de război civil, revoluție;
- pierderi provocate de calamități naturale.

Suma asigurată la un asemenea tip de poliță nu poate depăși valoarea din factura externă.

În general, suma asigurată se exprimă în valuta în care s-a încheiat contractul comercial.

Franchisa se situează, în practică, între 10 - 50 %, procent stabilit în funcție de:

- bonitatea și solvabilitatea cumărarătorului;
- ramura economică;
- țara în care se face exportul;
- perioada de creditare.

Prima de asigurare se stabilește pe baza cotației de primă determinată de asigurător în funcție de criteriile enumerate.

În general, prima se achită anticipat și integral, pe întreaga perioadă de valabilitate a contractului. La asigurările încheiate pe perioade mai mari de 1 an, prima poate fi achitată și în rate anuale.

Plata despăgubirilor se face în baza unor documente care să ateste insolvabilitatea debitorului sau neîndeplinirea obligațiilor contractuale din cauze comerciale.

Situațiile cele mai frecvente se referă la:

- depășirea perioadei de așteptare prin neplata prelungită;
- inițierea procedurii de faliment.

Constatarea și evaluarea daunelor se efectuează de asigurător sau de experți desemnați de acesta.

Pentru stabilirea despăgubirilor, din valoarea daunei se scad:

- plățile efectuate de debitori până la producerea riscului asigurat;
- sumele obținute din valorificarea garanțiilor;
- eventualele prime de asigurare datorate de asigurat până la sfârșitul perioadei de asigurare;
- franchisa stabilită prin contractul de asigurare.

a.4. Asigurarea creditelor de investiții

Aceasta servește deținătorului ei la asigurarea contului sau de debitor pe termen mediu și lung.

Polița cea mai uzuală este polița generală pe cifra de afaceri (tranzacțiile individuale se utilizează mai rar).

Acest tip de asigurare se folosește atât la asigurarea exporturilor de bunuri, cât și a celor de capital (sub formă de împrumuturi sau investiții de capital).

Această direcție a cunoscut o dezvoltare importantă în asigurarea tranzacțiilor de leasing. În multe state, această formă de garantare cade în sarcina unor organisme guvernamentale.

b. Asigurarea de garanții (de cauțiune)

Aceasta este o altă formă de asigurare prin care asigurătorul garantează că debitorul își va îndeplini obligațiile contractuale pe care le are față de creditor.

Cauțiunea reprezintă un serviciu similar celui oferit de bănci. Cele mai utilizate forme se referă la:

- garanții pentru licitații;
- garanții de restituire a avansului;
- garanții pentru asigurarea serviciului de întreținere;
- garanții pentru vamă;
- garanții pentru îndeplinirea diverselor obligații față de organismele oficiale.

- Garanțiile pentru licitații – se garantează faptul că, în cazul în care câștigă licitația, debitorul va semna contractul și va furniza garanția, respectiv cauțiunea de bună execuție a contractului.

Dacă debitorul nu va semna contractul sau dacă nu va aduce cauțiunea, câștigătorul licitației va fi următorul ofertant, iar asiguratorul va plăti diferența dintre valoarea licitată de debitorul asigurat și al doilea ofertant.

- Garanțiile de restituire a avansului - în situația în care creditorul prefinanțează debitorul prin plata unui avans. Astfel, se garantează rambursarea sumei plătite cu anticipație, printr-o cauțiune a cărei valoare descrește proporțional cu valoarea lucrărilor executate.

Garanția de bună executare a contractului presupune emiterea unei polițe de cauțiune prin care să fie garantată îndeplinirea, la termen, a contractului.

Riscul valutar

Acesta apare ca urmare a faptului că, în relațiile dintre asigurat și asigurator, se utilizează 2 monede: moneda națională a exportatorului și o altă monedă în care a fost încheiat contractul comercial extern.

Cursul de schimb poate fluctua de la o zi la alta și, astfel, în schimbul valutar pot apărea influențe financiare care avantajează sau dezavantajează pe asigurat.

Pentru a se proteja de eventualele consecințe nefavorabile, asiguratul poate solicita asiguratorului inserarea în contractul de asigurare a unor clauze de schimb valutar, în baza cărora societatea de asigurări preia riscul asupra sa.

Riscul valutar poate fi acoperit prin asigurare numai în condițiile în care perioada asigurabilă solicitată este de cel puțin 2 ani.

Riscurile valutare, decurgând din tranzacțiile pe termen scurt, pot fi protejate de băncile comerciale prin contracte de schimb la termen.

c. Asigurarea de fidelitate

Aceasta este o formă de asigurare prin care se oferă protecție unei societăți împotriva unor prejudicii datorate unor acte de necinste ale personalului său.

Scopul asigurării este de a proteja asiguratul împotriva unor daune care ar rezulta din încrederea acordată diferitelor persoane care administrează o parte din activitatea sa.

Polița de asigurare protejează societatea împotriva daunelor provocate de acte frauduloase sau de necinste ale personalului, indiferent dacă acesta acționează singur sau împreună cu alte persoane.

Societatea de asigurare plătește numai dauna propriu-zisă, nu și costurile suportate de asigurat pentru stabilirea pierderilor înregistrate.

Garanțiile de fidelitate se emit pentru fiecare persoană în parte, pentru anumite posturi sau general, pentru toți angajații unei societăți.

II. Asigurarea riscurilor politice

Aceasta desemnează acoperirea de care dispune o societate comercială dintr-o țară pentru a-și susține activitatea de export, concretizată în contracte de livrare și pentru susținerea propriilor investiții în străinătate.

Riscurile politice cuprind o gamă variată de evenimente:

- naționalizarea investițiilor legată de expansiunea capitalului în țările în curs de dezvoltare;

- dificultăți în transferul banilor din țara cumpărătorului;
- orice acțiune a unor guverne străine care duce la dificultăți în respectarea obligațiilor contractuale;
- război, război civil, revoluție, care împiedică realizarea obligațiilor contractuale;
- riscurile privind cumpărătorii publici;
- retragerea sau reînnoirea licențelor de export sau impunerea unor restricții la export;
- pierderi rezultate din imposibilitatea de a institui procese legale în țara cumpărătorului, ca urmare a lipsei sau a proastei funcționări a sistemului legal și juridic din țara respectivă.

ASIGURĂRI DE PERSOANE

Considerații generale

Asigurările de persoane au drept scop protecția persoanelor fizice împotriva unor riscuri care pot afecta integritatea corporală sau viața asiguratului.

Protecția prin asigurarea persoanelor se realizează de către societatea de asigurare, prin garantarea plății unei indemnizații, în ipoteza producerii evenimentului asigurat.

În funcție de riscul acoperit, asigurările de persoane pot fi structurate în:

A. asigurări de viață, care pot fi:

- A.1. asigurări de supraviețuire;
- A.2. asigurări de deces;
- A.3. asigurări mixte;

B. asigurări de persoane, altele decât cele de viață- de accidente, de boală.

Ambele categorii de asigurare au ca obiect persoanele fizice.

În primul caz, prin prisma protecției de risc, este vizată viața, iar în al doilea caz, prin prisma protecției pentru riscuri de accidente, boala și alte riscuri.

Între cele două ramuri specifice de asigurări există o serie de elemente comune:

1. asiguratul poate să încheie, după caz, unul sau mai multe contracte de asigurare împotriva aceluiași risc sau a unui complex de riscuri, pentru sume variate (acest tip de asigurare se încheie, în general, condiționat de vârstă, starea sănătății, etc.);
2. au ca titular persoana, dar, în anumite forme de asigurare, pot avea ca referință grupuri de persoane (familia, un grup profesional);
3. suma asigurată se stabilește în mod forfetar, de către asigurat, în funcție de posibilitățile și necesitățile sale financiare;
4. la producerea evenimentului asigurat, asiguratul sau beneficiarul de asigurare poate fi indemnizat pentru toate contractele de asigurare încheiate cu diferite societăți de asigurare;
5. suma asigurată se plătește asiguratului indiferent de drepturile care i s-ar cuveni din alte contracte de asigurare;
6. suma asigurată convenită beneficiarului nu poate fi urmărită de creditorii asiguratului;
7. asiguratorul nu plătește suma în cazul în care evenimentul asigurat s-a produs prin comiterea de către asigurat a unor fapte penale în mod intenționat sau a fost cauzat de acțiuni de război;
8. beneficiarul de asigurare este exclus din această calitate dacă a provocat intenționat decesul asiguratului.

Între asigurarea de viață și alte asigurări de persoane, deși înrudite prin subiectul asigurării, există și deosebiri. Astfel, acestea se deosebesc prin riscul sau complexul de riscuri asigurate și, mai ales, prin mecanismul asigurării și prin tehnicile de asigurare.

A. Asigurarea de viață

Această asigurare se definește ca fiind contractul în virtutea căruia societatea de asigurări se angajează, în schimbul primelor încasate de la o persoană fizică (asiguratul), să plătească subscriitorului însuși sau unui terț beneficiar de asigurare, o sumă determinată, în cazul decesului asiguratului sau al supraviețuirii lui după vârsta înscrisă în contract.

În funcție de risc se pot identifica:

- A.1. asigurarea de supraviețuire;
- A.2. asigurarea de deces;
- A.3. asigurarea mixtă de viață.

A.1. Asigurarea de supraviețuire se caracterizează prin faptul că asigurătorul se angajează să plătească asiguratului, la expirarea contractului, suma asigurată, cu condiția ca acesta să fie în viață.

Această sumă se constituie din primele de asigurare plătite de asigurat, acumulate în decursul perioadei de asigurare și fructificate prin diferite modalități de asigurător.

Asiguratul beneficiază de suma asigurată numai în cazul în care este în viață la expirarea contractului; în cazul decesului asiguratului, asigurătorul se consideră eliberat de această prestație înscrisă în contract și, deci, suma acumulată de asigurat revine de drept societății de asigurare.

În cazul asigurării de supraviețuire cu titlu de rentă, suma convenită asiguratului la expirarea contractului se plătește acestuia treptat, prin plăți periodice cu titlu de rentă.

A.2. Asigurarea de deces are în vedere protecția asiguratului pentru riscul de deces, “un risc viitor și sigur, dar incert ca moment”.

Practica perfectării și derulării acestor asigurări reține mai multe soluții:

- angajamentul asiguratului de a plăti prime de asigurare toată viața;
- soluția limitării plății primelor de asigurare la o anumită perioadă de timp prevăzută în contract;
- soluția plății primelor de asigurare pe o durată de “n” ani, până la o dată “t”, moment critic (de exemplu: ieșirea la pensie);
- soluția transformării unei asigurări de deces într-o asigurare de rentă viageră opțională.

Asigurarea de deces încheiată în termen limitat obligă pe asigurător să achite suma înscrisă în contract, dacă decesul asiguratului a avut loc în perioada de valabilitate a contractului. Dacă, la expirarea contractului, asiguratul este în viață, asigurătorul este exonerat de orice răspundere față de acesta. Așadar, asigurarea de deces nu este o asigurare de economisire, ci una de protecție împotriva unui risc determinat.

A.3. Asigurarea mixtă de viață se caracterizează prin faptul că, printr-un singur contract, acordă protecție împotriva celor două riscuri: de deces și de supraviețuire.

Cuprinderea celor două riscuri într-un singur contract nu înlătură caracterul lor contradictoriu. Dacă asiguratul este protejat pentru ambele riscuri, aceasta are loc în condițiile în care el suportă prima de asigurare aferentă ambelor riscuri, în mod cumulativ.

Mecanismul asigurărilor de viață

Asigurările de viață au un grad de complexitate ridicat, atât prin natura riscurilor, cât și prin formele și tehnicile de realizare a lor.

Ele au, după caz, o funcție de protecție de risc sau o funcție de economisire, dar pot și îmbina aceste două funcții în cadrul asigurărilor mixte.

Elementele generale ale mecanismului asigurărilor de viață sunt:

1. au caracter facultativ;
2. se încheie cu persoane cuprinse între anumite limite de vârstă, pe durate de asigurare egale sau nu cu durata plății primelor de asigurare exprimate în ani;
3. perioada de asigurare și perioada de plată a primelor de asigurare se află în corelație cu suma asigurată, care are un plafon minim la perioade de asigurare de peste 10 ani;
4. persoanele cu o invaliditate permanentă mai mare de 50 % nu sunt primite în asigurare;
5. prin contract se asigură o singură persoană, dar există și excepții, în cazul asigurărilor familiale;
6. tariful de prime este diferit pe forme și variante ale asigurării;
7. primele de asigurare sunt:
 - crescătoare, în funcție de grupele de vârstă ale asiguraților;
 - descrescătoare, în raport cu durata contractului și durata plății primelor de asigurare.

La toate variantele de asigurări de viață la care plata sumei asigurate se face și la expirarea perioadei de asigurare, se impune, cu necesitate, constituirea rezervei matematice. Prin urmare, prima are în structura sa:

- prima de risc - pentru acoperirea sumei asigurate, în caz de invaliditate sau deces în cursul perioadei de asigurare și
- rezerva matematică - ca exprimare a unui act de economie.

Constituirea rezervei matematice determină efecte specifice în tehnica asigurării de viață, și anume:

- reactivarea contractului;
- continuarea asigurării pe baza unei sume depuse, mai reduse;
- răscumpărarea;
- acordarea unor împrumuturi.

Pentru ca asiguratul să resimtă efectul asigurării încă de pe parcursul perioadei de asigurare, fără a ne referi la apariția riscului (deci a cazului asigurat), unele societăți de asigurare au instituit formula plății sumei asigurate pe bază de amortizare. Tragerile de amortizare sunt lunare. În acest scop, la emiterea poliței de asigurare se atribuie de către asigurător combinații de 3 litere pentru fiecare 10.000 lei de sumă asigurată. La fiecare tragere lunară se extrag 8 combinații de litere, pentru care societatea de asigurări plătește asiguraților câștigatori partea aferentă combinațiilor de litere din polițe.

O particularitate care intervine în asigurările de viață este anticipația, care reprezintă prima rată, inclusiv taxa de poliță care se plătește la semnarea declarației.

Răspunderea societății de asigurare începe în momente diferite, în funcție de risc, dar variabile de la o societate la alta.

În portofoliul societăților de asigurare din țara noastră sunt incluse următoarele forme de asigurare:

1. asigurarea de viață cu formare de capital;
2. asigurarea de viață cu acumulare de capital și adaptare dinamică;
3. asigurarea de deces cu acumulare de capital;
4. asigurarea de deces cu acumulare de capital în fonduri;

5. asigurarea mixtă de viață cu variantele:
 - asigurarea mixtă de viață obișnuită;
 - asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente;
 - asigurarea familială mixtă de viață;
 - asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași;
 - asigurarea mixtă de viață cu formare de capital;
6. alte asigurări de viață cum sunt:
 - asigurarea de economie și de invaliditate permanentă din accidente;
 - asigurarea viagera de deces cu prima unică sau cu plata primelor de asigurare pe termen limitat;
 - asigurarea pe termen fix;
 - asigurarea de rentă pe termen limitat, etc.

B. Alte asigurări de persoane

B.1. Asigurări de accidente - au drept scop protecția persoanelor fizice de consecințele neaste ale unor evenimente neprevăzute, care le afectează viața, integritatea sau capacitatea de muncă.

Consecințele obiective ale accidentului corporal sunt, după caz:

1. decesul;
2. invaliditatea parțială sau totală;
3. cheltuieli impuse de refacerea sănătății prin tratamente, medicație, proceduri medicale.

Multe societăți de asigurare preiau protecția de risc pentru invaliditate, totală sau parțială, din accidente, doar în cazul în care are caracter permanent. Invaliditatea parțială, de regulă, se încadrează în sfera asigurărilor sociale.

Asigurările de persoane pentru riscuri de accidente se încheie pentru perioade variabile de timp (de 3, 5, 10 și chiar 20 de ani), fiind, de regulă asigurări mutuale.

Asigurările de persoane pentru riscuri de accidente sunt incluse în portofoliul diferitelor societăți de asigurare, având un caracter complex.

I. După regimul juridic al asigurării putem deosebi:

1. asigurări prin efectul legii obligatorii de accidente;
2. asigurări facultative.

În țara noastră s-a practicat, până la sfârșitul anului 1995, o singură formă de asigurare obligatorie a persoanei de accidente: asigurarea prin efectul legii de accidente a călătorilor.

Prin actuala lege, în ramura de bunuri, de persoane și de viață nu mai funcționează asigurările prin efectul legii.

Elementele care au caracterizat asigurările prin efectul legii a călătorilor s-au transformat, de fapt, într-o asigurare facultativă a acestora, prin excluderea obligativității și a monopolului asupra lor.

II. După efectele generate de accidente, în planul asigurării găsim:

1. asigurări de deces din accident;
2. asigurări de invaliditate din accidente.

III. După gradul de autonomie al asigurării de persoane pentru cazurile de accidente, sunt:

1. asigurări de accidente autonome, independente de alte forme de asigurare;
2. asigurări de accidente complementare - asigurări incluse în contractul de asigurare de bază (asigurare de accidente produse la domiciliul asiguratului integrată în asigurarea complexă a gospodăriilor persoanelor fizice);
3. asigurări de accidente suplimentare - se completează o asigurare de bază, dar care presupune și plata unor prime de asigurare distincte, suplimentare, realizând, astfel, și o protecție suplimentară.

Asigurările de accidente se încheie în următoarele variante:

1. asigurarea de accidente a călătorilor;
2. asigurarea de accidente cu sume fixe sau cu sume convenite;
3. asigurarea de accidente turistice;
4. asigurarea familială de accidente;
5. asigurarea de accidente a cetățenilor români care participă la excursii organizate de societăți de turism;
6. asigurarea de economie și invaliditate permanentă din accidente;
7. asigurarea pentru accidente a angajaților;
8. asigurarea personalului navigant profesionist;
9. asigurarea complexă a elevilor și studenților;
10. asigurarea managerilor.

B.2. Asigurarea de boală este practică de mai multe țări, alături de celelalte asigurări de persoane. Această asigurare preia protecția unei categorii de riscuri complexe, insuficient cunoscute, care se transpun într-un risc patrimonial.

Asigurarea de boală acoperă cheltuielile de boală, cum sunt:

1. cheltuielile de spitalizare;
2. cheltuielile pentru intervenții chirurgicale;
3. cheltuielile pentru tratamente;
4. alte cheltuieli medicale;
5. complementar, incapacitatea temporară de muncă.

Suma asigurată se stabilește prin convenția părților, în raport cu mărimea cheltuielilor medicale suportate efectiv de asigurați.

Prima de asigurare se stabilește în funcție de cota de primă tarifară, variabilă de la o societate la alta. Această asigurare are în vedere o perioadă de carență variabilă, în funcție de natura bolilor, care pot constitui riscuri asigurate.

Asigurarea de boală se află într-o fază incipientă în practica asigurărilor din țara noastră. Ea se regăsește în portofoliul unor societăți de asigurare, dar vizează persoanele cu domiciliul permanent în România, aflate în parcurs în afara țării.